

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 29)

„Gazeta“ este în să-oare și

Abonamente pentru Austro-Ungaria

Pe un an 12 fl., pe șase luni

6 fl., pe trei luni 3 fl.

Pentru România și strălăitate:

Pe un an 40 franci, pe șase

luni 20 franci, pe trei luni

10 franci.

Se primum în toate oficiile

poștale din țară și din afară

și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov:

la administrație, piata mare

Nr. 22, etajul I.: pe un an

10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei

luni 2 fl. 50 or. Cu dusul în

casă: Pe un an 12 fl. pe

șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.

Una exemplar 5 or. v. a. s. 80

15 bani.

Atât abonamentele cât și

inserțiunile sunt a se plăti

înainte.

Nr. 161.—Anul LIV.

Brașov, Sâmbătă, Duminecă 20 Iulie (1 August).

1891.

Din cauza Sf. sărbătorii de mână, diarul
 nu va apăre până luni sâmbăta.

Brașov, 19 Iulie v.

Totul mai multă întindă con-
 trarii noastre cordă maghiarisării;
 totu mai mare este cutezarea lor,
 cu care pretindă față cu totă
 lumea, că aici în Ungaria și Tran-
 silvania numai dezvoltarea limbei
 și culturile maghiare este îndrep-
 tășită.

Acum sunt la rândul Nemții
 din Pesta.

Până aș au isbită ocâr-
 mitorii unguri a face ca să nu
 mai fi în Budapesta nici o școlă
 cu limba de propunere nemțescă.
 Acum nu vor să mai suferă nici
 măcar un teatru german, de
 chiar societăți ambulante de co-
 medianți ș. a. germane, cu tôte
 că în Pesta trăescă aproape 100,000
 de Nemți.

Representanța orașului, după
 multe dispute, dădu-se voiă ca
 să se clădescă un nou teatru
 german în Budapesta. Din cauza
 această era mare nemulțămirea în
 tabăra maghiarisătorilor. Un
 teatru german, își diceau ei, pôte
 să dărime érași peste nopte totu
 ce vom clădi noi în școle cu
 limba maghiară peste și.

Lucrul era însă gingaș, căci
 ce ar fi dis lumea civilisată și
 mai ales aliații din Germania
 când ar fi auzit, că Maghiarilor
 le este frică de un teatru ger-
 man în Pesta? Unde rămânea
 vitejia și cavalierismul, cu care
 se totu laudă ei?

Apoi mai era încă de a se
 avé în vedere un lucru foarte
 uricios.

Dici tu Maghiare, că ții așa
 de multu la Nemți și la prietinia
 lor, dici chiar că sôrtea ta e le-
 gată de a Nemțului, și că acesta
 nu pôte să aibă un „forpostu“
 mai bun și mai credincios, de-

cătu pe Maghiar; le dici tôte
 acestea și apoi totu tu să vii și
 să lovesci cu brutalitate în sim-
 țura națională, în mândria, și car-
 te razimi și cari te țin la pu-
 tere?

Acastă întrebare și-o va fi
 pus pôte unul séu altul dintre
 ômenii dela stăpânirea ungurescă
 și așa era p'aci să li-se dea Nem-
 țiloru din Pesta concesiunea pen-
 tru un teatru, ca să fiă pace cu
 aliații germani, când étă că iese
 la lumină o fatală petițiune, ce
 au adresat'o frunțașii acelora mo-
 narchului, rugându-lu să sprij-
 nescă cauza teatrului german.

Acastă petițiune nu numai că
 era scrisă în limba germană, lu-
 cru destul de îngrozitoru pentru
 or-ice sufletu șovinist maghiar,
 dér să vorbea în ea și de-o che-
 mare deosebită a culturi germane
 în capitala Ungariei, chemare, ce
 ar avea-o să o îndeplinescă tea-
 trul german. Lucru și mai în-
 grozitoru pentru aceia, cari nu
 vreau să scie aici de alta, decâtu
 numai de cultura maghiară.

La acesta s'a mai adaus că
 petițiua a fost adresată Majestății
 Sale la Viena, la cancelaria cabi-
 netului împărătesc, și nu pe calea
 ministeriului unguresc.

Urmarea a fost, că petițiunea
 s'a trimisă fără de nici o semnă-
 tură la ministerul de interne un-
 guresc, care a adresat'o către
 primăria orașului, de unde apoi
 a eșit în publicitate.

Nu putea să le fiă ceva mai
 bine venit înșovinșiloru, cari cu
 puțin înainte își vărsaseră focul
 în contra Croaților și a armatei
 comune, decâtu această petițiua,
 adresată către „Majestatea Sa îm-
 părătescă“.

„Trădare în contra națiunei!“
 strigară îndată corifeii opoziției

maghiare și nu se îmblânșiră nici
 după ce baronul Kochmeister,
 care este în fruntea celor sub-
 scriși, a declarat, că a scrisu
 petițiua „fără să o fi cetit“.

Resultatul este, că opozițio-
 nalii pretindă ca guvernul să
 respingă concesiunea, ce a dat'o
 reprezentanța orașului pentru în-
 ființarea unui teatru german în
 Pesta, ér diarele unguresc pre-
 gătesc încă de pe acum „opi-
 niunea publică“, că nu mai pôte
 fi vorba de a se da concesiunea.

Patima orbă cu care se trac-
 tază și această afacere în tabăra
 maghiarisătorilor, lipsa de or-ice
 moderațiune în atingerea cu alte
 națiuni numai o prevestire a bine
 nu pôte fi.

În îngâmfarea lor ei provocă
 totă lumea. Odată îi amărăscă pe
 Români, altă-dată pe Croați, și aș
 pe Nemți și așa mai departe fără
 sfirșit. Nu vedă ei, că își perd
 simpatiile pretutindenea și că sunt
 o mică națiune, care numai prin
 respectarea cea mai sinceră a drep-
 turilor și libertății tuturor ce-
 lorlalte națiuni se pôte susține?

CRONICA POLITICĂ.

— 19 (31) Iulie.

— Se dice: nebunul aruncă în fântână
 o piatră, pe care deoe înțelepți nu o pot
 scote. Cam așa s'a întâmplat și cu de-
 monstrațiunile din Fiume. După cum
 iese acum la ivelă, chiar din înses
 informațiunile unor foi unguresc,
 — nu Croații au fost cei ce au produs
 scandalurile din Fiume cu ocazia pe-
 trecerii Majestății Sale acolo, ci
 strengari de patrie, probabil din se-
 minția lui Arpad și a lui Lewi, cari de
 mânia, că Croații nu s'au înfășășat în
 ințea Majestății Sale cu pinteți la căl-
 căie și cu pene de cocoș în palăria și
 n'au strigat „eljen“, ci l'au întimpinat
 pe monarchu în limba lor națională cu

strigăte de „Jivio“ — s'au apucat să-și
 verse focul dela inimă asupra unor
 ostași croați, pe cari i-au insultat pe
 stradă. Maghiarii dela primăria oră-
 șenescă din Fiume au sucită lucrul și
 au raportat la ministeriu, că nu ștren-
 garii „patriotic“ da pe stradele din
 Fiume au insultat pe ostași, ci os-
 tașii croați au insultat pe Maghiari.

De aici a venit totu rēul.

Basat pe raportul Maghiarilor din
 Fiume, deputatul Ugron a atacat în
 dietă pe oficerii croați, ér oficerii croați
 seimă, că prin căpitanul Uzela au pro-
 vocat la duel pe Ugron, care înses n'a
 vrut să primescă duelul sub cuvântu,
 că elu ca deputat are dreptul imuni-
 tății, adecă pôte să vorbească în dietă
 cum îi place, fără a fi dator să da sēmă
 cuiva.

Acum s'a amestecat în lucru și de-
 putatul Beöty Akos, care a propus
 dietei, ca trēba dintre Ugron și Uselac
 s'o judece comisiunea de imunitate, și decă
 această va afla, că Ugron nu-i dator să
 primescă duelul, atunci norocul lui;
 dér decă comisiunea de imunitate va
 dice, că Ugron n'a avut dreptul să
 vateze un corp întreg de oficeri,
 atunci e dator să le dea satisfacțiunea
 cuvenită și să primescă duelul.

Propunerea lui Beöthy s'a primită
 și prin această lucrurile s'a incurcat și
 mai rău.

Acum a pășit la mijloc însuși
 ministrul unguresc de honveți br. Fe-
 jervary, care ca general de diviziune
 să apere onorea armatei și pre-
 tinde, ca Ugron să dea sēmă de vorbele
 vătămătoare, ce le-a dis despre armată
 și să primescă duelul, căci la din con-
 tră, elu a declarat, că nici unu cētă nu
 mai vré să fiă ministru. Deorece înses mare
 vedé în ochi armata comună din causă
 că e germană și nu e ungurescă, — e
 lucru firesc, că aceștia n'ar vré să-lu
 dea pe Ugron pe mâna oficerilor Croați
 și de aceea e mai multă ca probabil, că
 comisia de imunitate se va pronunța pe

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Sabia lui Beauharnais.

Narațiune de E. Schmidt-Weissenfels.

La deputatul conventului Tallien
 era mare societate. Totu ce era în Pa-
 ris în tōmna anului 1795 dintre nota-
 bilitățile militare, politice și altele, se
 arăta cu deosebire în salōnele elegante
 ale bărbatului acela, care ajunsese la
 o mare vață prin atacul séu în sala
 deputaților asupra lui Robespierre în
 9 Thermidor (27 Iulie) a anului premer-
 gător și prin resturnarea tiranului în-
 tēplată după aceea. Soția sa, frumoșă
 și tēnăra spaniolă Teresia, născută Ca-
 barrus, era regina modei sărbătorită de
 junimea regalistă séu chiar antijacobină
 ca „Scumpa femeă a lui Thermidor“. Deși
 era mare lipsă și scumpete în Pa-
 ris, așa încātu pânea devenise un ast-
 felu de lux, încātu fiecare ôșpe când
 era invitată unde va mēsa își ducea o
 bucată de pâne în buzunar, totuși în
 casa lui Tallien nu se băga de sēmă
 nimicu despre această. Soția sa era bo-
 gată și-i plăcea să ducă o viață strălu-
 cită, care amintea timpul aristocratic.

Intr'unul din salōne se danța. Pri-

veliștea de aici oferia o frumșețe origi-
 nală prin costumul ușor grecesc, cu
 care erau îmbrăcate damele și pe lângă
 aceea domni în fracuri lungi, cu cravate
 mari și țepâne, cu un guler mare alb,
 cu pantalon până la genunchi, cu ghețe
 séu și cu cisme cu turecii resfrânți.
 Tōtă lumea era veselă și glumetă; dan-
 țau cu pasiune, își petreceau fără grijă,
 ca și când ar fi sosită țile mai frumose
 și ca și când ar fi fost pline de bucurie
 prospectele în viitor, în urma consti-
 tuției noue hotărâtă de conventu,
 după care avea să fiă în fruntea guver-
 nului cincă directori.

„Cetățēna“ Tallien, căci așa se di-
 cea încă atunci în onōrea republicii
 egalității, era ca totdeuna în centrul
 festivității. Plină de grație împărțea
 onorurile cu tēnă, delicată și spirituală
 damă de Récamier și cu amabila și
 frumoșă văduvă a generalului de Beau-
 harnais. Tôte trei au fost împreună în
 temniță, tôte trei fură puse în libertate
 abia după căderea lui Robespierre, pe
 dôna de Beauharnais la patru zile după
 ce urcă bărbatul ei eșafodul.

Barras se apropiă de aceste trei
 stele, Barras, omul de petrecere, co-
 mandantul sărbătorit, care porunci să

aresteze pe Robespierre în ôra sa fatală
 și apoi imediatu a ordonat, ca tribu-
 nalele de sânge să inceteze cu lucrările
 lor. Elu era înșoșit de un oficer,
 care purta uniforma francesă de gene-
 ral de brigadă și-lu prezentă damelor
 ca pe generalu Bonaparte, camaradul
 séu de rășoiu, care înainte cu trei pă-
 trare de an printr'un bombardament,
 smulsese érași Toulonul din mânilor En-
 glezilor.

Damele priviau înstrăinate pe acest
 ôșpe. Elu avea o față de culōrea măs-
 liniă și ochi strēpungători. Era tēnăr,
 și cu totu rangul séu cel înalț, era
 abia în vârștă de 20 de ani; era slab
 și mic de statură, cu pērul negru, care
 cădea în lungi plete pe cētă, ocea ce
 îi da o înfășășare sălbatică, pe care o
 mai mărea încă numele séu străin și
 vestea că e corsican.

„D-ta locuesci acum în Paris?“ îl
 întrebă dôna casei, pentru ca să-i dici
 o vorbă. „În concediu, da“, răspunse elu
 perples. „Apoi dispoziție, multă înțelegă:
 „Sunt pus în disponibilitate, cetățēna,
 și câtu pe aici era ca să mă ghilotineze“.

Dôna de Beauharnais se întorse
 cu compătimire către el și dișe: „Ce
 ușor se schimbă sôrtea ômenilor în

timpul nostru! Și șoșul meu a trebuit
 să urce eșafodul“.

„Șoiu, cetățēna“.

Un altu domn, președintele con-
 ventului, Boissy d'Anglas, întrerupse
 conversațiunea abia începută. Elu vorbi
 cu damele, lăsă pe Barras să-i presen-
 teze, pe străinul și pe când acela se
 întreșinea vioiu cu dôna Tallien, întră
 președintele în conversațiune cu acesta,
 care se părea că îlu interesă foarte tare.
 Tinerul generalu îi povesti despre starea
 armatei dela granița italiană și povesti
 cu atâtu foc, încātu figura sa mică și
 neînsemnată dintr'o dată apără într'o
 lumină mai avantagiōsă.

„Pecatū, avântu unu comandamentu
 acolo!“ dișe Boissy. „Spune-mi nu co-
 mandezi nici unu corp de armată?“

„M'au bănuit, fiindcă odată am
 stat în relațiuni amicale cu Robespierre,
 căruia am să-i mulțămesc primul avân-
 samentu la Toulon“, răspunse Bonaparte
 necășit. „Dici că suntu jacobin. Dēr
 nu sunt. Sunt republican, mai înainte
 de tôte soldat, numai soldat. Acum
 trebe să trândăvescu aici!“

„Dēr cunosci pe Barras?“

„Acela mi-e binevoitoru, dér nu e
 atotputernicu“.

partea lui Ugron și nu va admite să se dea satisfacția ofițerilor croați. În cazul acesta Fejervary, în înțelesul cuvântului dat, va trebui să demisioneze din postul de ministru.

Așadar ori că Ugron va da satisfacția, ori că Fejervary va demisiona, una din două trebuie să se întâmple. Totuși lucrul atârână dela hotărârea comisiei de imunitate, despre care se știe, că nu-și va aștepta raportul său în cauza de față până la toamnă. Dealtmintețea mulți cred, că Fejervary a dorit încă de mult să demisioneze și că casul dela Fiume ar fi pentru el numai o ocazie binevenită.

Ori cum ar fi, s'a adevărit și aici proverbul, că nebunul aruncă o piatră în fântână, pe care de ce înțelepți nu o pot scoate. Cine ar fi crezut, că nisece strengari de pe strade se fi în stare a face să se înocere întreaga cetate a șovinștilor, începând dela poliștii maghiaroni din Fiume până la cei mai de frunte ofițeri unguresci din cetate ministerială?!

—În ședința dela 29 Iulie a dietei unguresci, deputatul Kaas Ivor a făcut o interpelație în cauză teatrului german. Interpelația și-o începă Kaas cu cuvintele: „Trăescă regele, care ca cel din tîmă Maghiar, fără a asculta părerea miniștrilor, a respins cererea, prin care în asonsu f'ă chiamătu în ajutor în contra drepturilor constituționale ale națiunii maghiare și în contra naționalității maghiare.“

După acesta, Ivor arată cuprinsul petițiunii Germanilor, în care se știe, că înființarea unui teatru german în capitala Ungariei este de lipsă din cauze politice, pentru cultivarea limbii germane în interesul cetățenilor germani și a armatei comune. Petiția nu era adresată „Regelui Ungariei“ și nu era scrisă unguresc, ci nemșese. Aceste împrejuri i-au măhnit pe „patrioți“ cât se pôte mai tare. Când Ivor Kaas ceti în limba germană sfîrșitul petiției, care sună astfel: „Cu cea mai profundă reverințărămănem ai Maiestății vōstre imperiale supuși servitori: Baron Friedrich Kochmeister“, — deputatul Csany strigă: „Acesta este o infamie!“ Despre al doilea iscălitor al petiției, Stanislaus Lesser, deputatul Csatar știe, că „trebuie huiduit din țară“. Ceialalți subscriitorii au fost: Wilhelm Leipziger, Jacob Hirsch și Sigmund Singer, corēpondentul lui „N. Fr. Presse“ și, după cum știe Ivor, omul de încredere al miniștrilor și al bărbatilor de stat maghiari. După ce Ivor își vērșă focul dela inimă asupra tuturor acestora, carii sunt totuși atăția fruntași ai Budapestei,

adresă interpelarea, care e de următorul cuprins: 1.) Ce poziție are de gînd să ia ministrul de interne față de conținutul petiției și față de procederea subscriitorilor ei? 2.) Are ministrul de gînd să permită a se înființa acel teatru german? 3.) Are de gînd să pună sub cea mai strictă pază polițienescă toate societățile (ambulante de joc și cântări) germane din Budapesta?

Pe ministrul de comerț îl întreabă Ivor Kaas, decă are de gînd să mijlocescă, ca br. Kochmeister, care e tot-odată și magnat unguresc, să fiă dat afară din postul de președinte al camerei comerciale din Budapesta și să încunjure în viitor de a intra în astfel de posturi omeni de aceia, cari într'o privință s'au alta ar fi aplicați să împedecă maghiarizarea comerțului?

La interpelarea acesta a lui Ivor Kaas, miniștrii voru răspunde cu altă ocaziune.

După Ivor s'a ridicat Gavril Ugron, care își exprimă marea sa indignațiune, că un om ca Sigismund Singer, care a subscris petiția către monarh, face parte din partida guvernului. O voce îi răspunde atunci, că tocmă acum Singer a esit din această partidă. Astfel Ugron trebui să atace pe Singer din punctul de vedere, că este corēpondent al lui „Neue Fr. Presse“, despre care știe, că e un diar cu tendințe opuse Ungariei.

Știe Ugron, că elu a vedit cu ochii o petiție, ce o adresă Germanii din Budapesta și către împăratul Germaniei. Începă acum Ugron să-și verse focul asupra Germaniei, din cauză, că acesta, după cum crede el, se amestecă în trebile Maghiarilor și nu-i lasă pe aceștia, ca să pôte maghiariza în tîmă pe Germani. Cu tendința acesta a Germaniei trebuie s'o ciuntăm, știe Ugron, pentru-că de-i vom lăsa pe Nemți să mērgă înainte pe calea lor, atunci se vor ridica și Români din România, Sērbii din Sērbia și alții și vor pune pedecă Maghiarilor în calea lor de maghiarizare.

De aceea trebuie, știe Ugron, ca să se stîrpească mai înteu de toate instituțiile germane din Budapesta și toate tendințele de „germanizare“ pentru-că, știe el, Budapesta trebuie să fiă unguresc și ea are să presinte în mică idea națională maghiară. De aceea interpelă și el pe ministrul de interne, decă are de gînd să aprōbe concesiunea, ce s'a dat din partea reprezentanței orășenești din Budapesta de a se înființa teatru german?

Ministrul va răspunde și la această interpelare cu altă ocaziune.

— Presa europeană se ocupă cu viu interes de visita escadrei franceze la Kronstadt. Tarul Rusiei a profitat de această ocaziune pentru a-și arăta simpatiile sale față cu Franța aproape nici fără o rezervă. Elu a vizitat escadra franceză, a luat parte la banchetele date în onōrea acesteia și în sunetul marselesei a toastat pentru Franța, pentru președintele ei Carnot și pentru armata franceză; ba a trimis și o telegramă de felicitare lui Carnot, arătându-și simpatiile sale față cu Franța. Carnot i-a răspuns totuși în asemenea sens. Gervais, comandantul escadrei franceze, s'a exprimat cătră un corēpondent al lui „Novoie Vremia“, că escadra franceză nu s'a dus în Rusia cu scopul acela politic, ce i-l atribuie presa, dăr din primirea ce i s'a făcut acesteia din partea Rusiei, elu s'a convins, că pe lângă totă diversitatea forme de guvernament, o alianță între Franța și Rusia s'ar pôte face ușor. Diarele rusești spun, că între numeroșele deputațiuni, ce s'au dus la Kronstadt pentru a saluta escadra franceză, se afla și o deputațiune a presei slave din Austro-Ungaria.

SCRILE ȚILEI.

— 19 (31) Iulie.

Noul fișpan al Sibiiului, Thalmann, fu instalat alaltăieri, în 29 Iulie. După ce a depus jurământul obișnuit, a ținut o vorbire în limba maghiară, în care-și dezvoltă programul său. După aceea vorbi, în numele comitatului, proto-notarul comitatensu în limba maghiară. Apoi vorbi Dr. Vilhelm în limba germană, Dr. Aurel Brote în limba română și notarul reg. Zagoni în limba maghiară. Dr. Aurel Brote știe între altele, că articolul 44 din legea de naționalitate din 1868, care cu timpul s'a făcut iluzorie, doresce, ca să fiă respectată cu esactitate și speră, că actualul fișpan, care a fost odată membru al partidei naționale, și care a luptat pentru principii analoge cu ale Românilor, nu va consimți niciodată cu nerespectarea acestei legi, ci din contră se va sili din toate puterile, ca toți funcționarii să respecte pe deplin dispozițiile legii, și va face, ca să se adevērească vechea maximă, că nu poporul este pentru funcționari, ci funcționarii pentru popor.

**

Adunarea despărțământului VIII Deva al Asociațiunii, ce s'a ținut la 19 Iulie în Săcărîmbu, după cum ni-se știe, a fost o adevărată sērbătoare pentru Români din acele părți. Numeroșii popor s'a prezentat la adunare, urmărind toate desbaterile cu cel mai viu

interes. Bravii Români din Săcărîmbu și-au dat toate puterile pentru înălțarea acestei sērbări naționale și li-a și succedut pe deplin, căci cei ce au luat parte la adunare, voru aminti cu dragu diua acesta. Corul teologilor din Sibiu s'a produsu foarte frumos și prin frumoșele sale cântări a răpitu inima poporului.

**

Convocări. Adunarea generală a „Asociațiunii transilvane“ se va ținē în 4 (16) August și Țilele următoare în opidul Hațegu. — Adunarea generală constituantă pentru lărgirea despărțământului Șimleului, la care se va alătura în viitor și fostul despărțământ al Șomcutei mari al Asociațiunii transilvane, este convocată în Selsig pe diua de 3 August st. n. În aceeași diue va ținē aici și adunarea generală a Reuniunii femeilor române Sēlăgene, precum și o petrecere. — Adunarea generală a despărțământului XXXV al Asociațiunii Transilvane, de care se ține cercul pretorial al Turdei, Iarei și Vințului de sus, se va ținē la 8 August n. în Turda vechiă, cu care ocaziune se va da și o petrecere de vēră. — Adunarea constituantă a despărțământului XXI al Asociațiunii, de care se ținē comunele din Cercul Nășudul și Rodnei, se va ținē la 3 August s. n. în Nășud. — Despărțământul II (Bran) al Asociațiunii, își va ținē adunarea generală la 8 August stil nou la 3 ore p. m. în Bran-Șimon.

La toate aceste adunări sunt invitați a lua parte cât mai mulți cărturari și plugari rōmâni.

**

Poporația Londrei. Deunăci s'a terminat recensământul populației orașului Londra. Capitala Angliei, numără aci 5,633.332 de locuitori, adecă cam totu atātu cât România s'eu Belgia întregă. Londra e mai populată decātu Suedia, Portugalia, Elveția Sērbia, Bulgaria, Saxonia, Danemarca, Grecia s'eu Norvegia. De asemenea Londra e mai populată decātu Australia întregă.

**

Colera în Asia. Din Constantinopol se anunță, că colera în Siria și în Hedjas ia din ce în ce dimensiuni mai mari. Cu deosebire bătute colera în Aleppo, Mecca și în ținuturile din giur. E temerea, că colera va străbate și în părțile de mēdă nopțe și apus, din cauză, că carantina musulmană din Mecca e foarte slabă. Consiliul sanitaru internațional din Asia a hotărît, că corăbiile, ce vin din locurile infectate de coleră, să fiă supuse la o strictă carantină.

**

„Cercă, ca prin favōrea femeilor să ajungă ér la locul convenit, generale“, știe Boissy suridēnd. „Dōmna de Beauharnais are mare influență, ea e amioă bună a lui Barras“.

„Nu-mi place să lingușesc pe femei!“ răspunde junele generalu bruscu și rupse conversațiunea.

Optu Țile trecu dela sēra aceea. În odaia sa simplă, în care locuise Bonaparte de câteva luni, fără nici o funcțiune în Paris, ședea elu pe o canapea tare și cetia într'o carte. Trășurile feței sale erau posomorite, adeseori ochii s'eu arđetori rătăciau peste paginile cărții. În fine puse cartea jos, se ridică și încep să umble cu pași apesași în sus și în jos prin odaiă meditând. Uniforma sa era descheiată, sabia sa era pe mēsă. O luă și încep să taiă cu ea furiosu prin aer.

„Blăstămată vietă!“ strigă elu. „Ce pot eu face cu sabia acesta, un comandamentu îmi trebuie! Un comandamentu! Aici încă mă voi ticăloși și voi flămēnđi în cele din urmă!“

Băgă mâna în buzunarul vestei și scose câteva asigurate*) mototolite de

*) Asiguratele (ban de hartiă) își perduseră pe atunci valoarea lor.

câte o sută de franci, pe cari le desfășură și le privi cu tristețe.

„Acesta e totu — nici măcaru atātu, cu câtu să plătescu un pranz!“ urmă elu. „Nici doi franci nu facu toate acestea. De unde să mă mai împrumut? Ce pot să mai vēndu? Iosif trebuie să-mi trimită érași bani!“

Repede se puse la mēsă, pentru ca să scrie o scrisōre fratelui s'eu la Marsilia. Acesta se căsătorise cu fiica unui neguțator de mătăsărie bogat și prin acesta era în pozițiune, ca să-i pôte trimite sume mai mici de bani. Generalul întrerupse gānditoru scrisōrea. Fruntea lui se încreși. Scose din scrinul mesei o epistolă și o ceti cu neplăcută atențiune. Era cea din urmă ce o primise dela mirēsa lui, Desirée Clary, sora soției fratelui s'eu Iosif, o epistolă plină de amoru, în care îl muștra pentru tăcerea sa îndelungată.

„Ea nu va mai primi dela mine nici un rēnd!“ murmură elu în tăcere. „Nu mă pot gāndi la căsătorie, nu mă vrēu să o portu cu vorba, apoi nici că este o partiă, care să-mi pôte folosi. Mica ei avere — la ce-mi va ajuta? Va găsi un om mai potrivit pentru ea, decātu mine. Hai să-i pui un capēt!“

Și în epistola sa către Iosif îi împărtăși scurtu și brutalu, că elu privește relațiunea cu Desirée ca desfăcută. Fratele s'eu să-i spună cumnatei sale acesta. Închise epistola, se ridică și încep din nou să se primble prin odai.

„Voi părăsi Franța. Voi căuta serviciu la Turci. Trebuie să fac ceva fiindcă aici n'ajungu la nimic. Nu se încrede în mine, nici chiar Barras. Ei bine, elu e un flecaru, pe care nu mă potu rezima. Ha, la Turci voi avē noroc. Orientalu îmi ația fantasie. Acolo încă e ceva de făcut!“

Din gāndirile acestea îl deșteptă o bătăie în ușa odăiei sale. O deschise cu curiositate. Unu trimis al conventului venise cu o epistolă din partea președintelui Boissy d'Anglas. El desfăcu scrisōrea.

„Cetățene generale“, sta scris în acesta, „anunță-te la comisiunea de rēșboiu. Nu te-am uitat și te-am recomandat acolo.“

Bonaparte sări în sus de bucurie și se grăbi să corēspundă invitării. În cutul al șeselea din palatul Tuillerilor se afla comisiunea de rēșboiu. Când se prezentă aici, îi se spuse că e primitu érași în serviciul activu.

Afară, pe strade, era nelinisc. Masse de popor umblau încōce și în colo, așa numita „junimea de aur“, mergea încōce și în colo armată cu bastōne grōse și ținea vorbir în care injurau pe Jacobini. Înaintea intrării în sala conventului vedit Bonaparte o astfel de cetă batjocurind pe deputatul Cambon. Îndată chemă elu garda de grenadir în calitate de general și îi porunci ca să apere pe cel amenințat. Elu sēvērși o faptă, abia intrând în serviciu.

În diua următoare turburările de pe strade devenir și mai mari. Încep o rescōlă, regaliștii oferir concursul lor în contra conventului. O armată întregă se apropia amenințatoru în contra acestora.

Atunci primi Bonaparte o nouă solie. Ea venea dela Barras, care tocmă fu numit din nou comandant al trupelor din Paris în locul nesigurului Menou și îi ofer generalului subcomandă, pentru ca să apere conventul.

Bonaparte șovai unu momentu, apoi se decise și se duse la Barras. Elu primi decretul de numire cu asigurarea ca s'eu facă generalu de divizie, la casu decă va învinge pe resculași, și apoi se urcă pe cal. Încă în noptea aceea își

Tariful internațional al nouelor taxe telegrafice române: Unu cuvânt din România pentru Germania se plătesce 24,5 centime; la Austro-Ungaria 16,5; Belgia 29,0; Bosnia și Herțegovina 17,0; Bulgaria 13,0; Danemarca 29,0; Spania 36,5; Insulele Canarii 96,5; Franța 28,5; Algeria 38,5; Senegal 179,5; Britania Mare 42,5; Gibraltar 41,0; Grecia și insulele Poros și Eubé 41,0; Insulele Greciei 44,5; Italia 24,5; Luxemburg 29,0; Malta 45,0; Montenegro 21,0; Norvegia 40,5; Olanda 29,0; Portugalia 41,0; Rusia 36,5; Sârbia 13,0; Suedia 32,5; Elveția 21,0; Tunisia 38,5; Turcia 40,5 și Tripolitania 130,5.

**

Petrecere. Măestrii cojoacări din Lugosș voru da mâne, cu ocaziunea serbării patronului lor, *S. Ili*, o petrecere cu joc în grădina otelului „Concordia” din Lugosș.

**

Lăcuste în Astrachan. Din Astrachan (Rusia sudică) se anunță, că în Dumineca trecută s'a ivit deasupra orașului Astrachan unu roiu grozav de mare de lăcuste, care a întunecat mai multă vreme orizontul.

Sfârșitul războiului vamal cu România și noul tarif autonom român.

Măsurile mai nouă, ce s'au luat în Viena, Pesta și București, ne arată, că războiul vamal, început între Monarchia noastră și România, încă din anul 1886, a luat în cele din urmă un sfârșit.

În foile oficiale din Viena și Pesta s'au publicat trei ordinațiuni ministeriale, prin care se delatăză piedecile, ce se aduseseră comerțului nostru cu România.

După aceste ordinațiuni produsele române pot fi importate în Austro-Ungaria sub aceleași condițiuni ca și produsele altor țări.

Comerțul de făină alu morilor din Austro-Ungaria cu Regatul vecin este de asemenea liber de ori-ce vamă.

Transitul de râmători, oi, capre și miei din România e liber, fiindu însu supus dispozițiilor veterinare în fință. În sfârșit importul și esportul de verdețuri, pome, plante și părți de plante este lăsat liber, afară de obiectele, cari aru pute lăți

filoxera, cărora li-se aplică dispozițiunile ordinațiunei dela 28 Iunie 1882, Nr. 41,025.

Vitele din România nu se pot însu importa nici de aici înainte, așa că în privința aceta rămâne totu vechea stare de lucruri.

La rindul lor corpurile legiuitorie ale României au votat unu nou tarif vamal, care s'a și pus în aplicare din ziua de 29 Iunie st. v.

Guvernul român este hotărît a nu mai încheia convențiuni de comerț și de aceea a alcătuit unu tarif vamal, care în genere cuprinde taxe de vamă mai scăzute decât cele din 1886.

Cetitorii, cari doresc, se cunoscă cu deamăruntul acestu tarif publicat în „Monitorul oficial” alu României, pot și si-lu procure dela tipografia C. Göbl din București, cu prețul de 2 Lei exemplarul.

Pentru cetitorii noștri, mai alesu pentru economii și proprietarii din ținuturile mărginașe, cari susțin legăturii comerciale cu România, vom înșira mai jos taxele de vamă ale celor mai de căpeteniă articole de comerț, cum le vedem arătate în tabela din „Monitorul”:

Taxele de vamă se socotesc în Lei noi la 100 de Klg.

Untu prospetu, grăsimi, 140 l., Vinuri, surogate de vinu în vase seu butelii, 100 l., — Alcoolu, 100 l., — Parafină, ceresină, 240 l., — Luminări de parafină și ceresină, 400 l., — Cărnuți prospete și sarate, 30 l., — Luminări de ceară curată, 250 l., — Lemne de construcți (berne, scânduri ș. a.) 5 l., — Trăsuri fără arcuri, caru, bucata 75 l., — Părți din trăsurile fără arcuri și caru, 25 l., — Varu, 1 l., — Brânzeturii, cașavaluri, 75 l., — Făinuri, atară de cea de grâu 5 l., Făină de grâu, 12 l., — Uleiuri vegetale, 30 l., — Sforă de inu, de cânepă, 72 l., — Lucrări de lemnu ordinare, 20 l., — Nisipu, pietrișu, 0,10 banu, — Lapte, 12 l., — Ouă de paseri, 25 l., — Miere, 25 l., — Olăria de pământu, 15 l., — Berbeci, oi, capre, miei, capulu 2 l., — Purcei, capulu 0,90 banu, — Cartoii, 2,50 l., — Țeseturii de bumbacu neînălbitu, 50 l., — Pânză de cânepă seu de inu înălbitu seu nu 70 l.,

— Lemne de focu, 0,25 banu, — Cărbunul de lemnu, 1,60 l., — Trunchiuri de bradū metru cubicu, 4 l., — Grăulū, sęcara, porumbulū, orzulū, ovėsulū, meiulū, hrișca suntū scutite de ori-ce taxă.

Exemplu de imitatū.

După Eriula Sălăgiului, Iulie 1891.

Rari sunt comunele acele, cari se fi sėvėrsitū o faptă atātū de vrednică de laudă, precum a sėvėrsitū comuna română Eriū-Ghiroltū din comitatulū Sălăgiului.

Locuitorii acestei comune, la propunerea unui Român bravu, cu numele Ioanū Moisa, care e unu plugarū cu stare bună în acea comună și omū înțeleptu, au hotărītū, se nu mai bea rachiu și prin obligațiune în scrisu au pusū votū, că ei mai multă rachiulū acela omoritorū de trup și sufletū, care ruinează numele bunū, mintea și averea, nu-lu voru mai be, cu elū nu voru mai trăi, ci voru be vinu, de voru căpeta vinu, decă nu, be-vorū apă, căci de apă nu se voru îmbeta și nu-și voru perde mintea și sufletulū, nu-și voru omori trupulū și nu-și voru nimici numele bunū. Er cine acestu votū, care l'au întarītū cu subscrierea numelui, ilū va călca, acela ca unu nernioș se va eschide din societatea acestorū omeni bravi, ca și cari puțin se află în zilele noastre.

Etă aici o minunată reuniune de temperanță formală numai prin voința tare a unor omeni dela sate! O, câte sate și căți plugari de-ai noștri aru pute se ia pildă dela acesti bravi Ghiroltani!

Peste 2—3 ani se voru vedē de sigurū urmările binecuvântate ale acestui începutu nobilū și vrednicū de imitatū; ba urmări și până acuma are, cea ce se pōte vedē de-acolo, că arendatorulū regaliilor a și înmănatū cerere, ca se impuțineze arēnda.

Dēe Dumneșeu Atotputerniculū, ca aceta frumōșă pildă, dată de nise plugari harnici și înțelepți din comuna Eriū-Ghiroltū din Sălăgiu, se atragă pe rēndū și în scurtă vreme pe toți plugarii noștri romani din tōte satele.

Correspondentula.

O frumōșă serbare școlară în părțile Nirului.

Din comitatulū Saboleiu, Iuliu 1890.

Cu ocaziunea călătoriei mele prin părțile Nirului, avusem fericirea de a

lua parte și la o prea frumōșă serbare școlară românească în comuna Niru-Adoni, care a fostu tot-odată *intēia serbare școlară românească în părțile Nirului.*

Serbarea au arangiat-o bravi învățatori romani din Adoni, cari după ce aședară pe copii doi cu doi, plecară în ordinea cea mai frumōșă și după o oră ajungū la o dumbravă verde și frumōșă în apropierea pădurei Dobrișinului, unde s'a ținutū serbarea. Pe vėrful unui deluț era aședatū o mēsă înfrumōșatā frumōșă de d-nii învățatori, și era făcutū în jurul mesei unu pătratū din funii împodobite cu flori; fetițele și copiii școlari erau înșirați frumōș în jurul mesei; fetițele de-a drēpta, copiii de-a stānga, eră poporul pe de laturī, în numărū de vre-o 500 de inși.

Inteligența română din Adoni încă a fostu de față la aceta serbare. Locul celū dintēi la masă l'a ocupatū d-lū preotū localū ca directorū alū școlei cu stimabila-i soțā. Au mai fostū și d-rele: Mariōra Barbulū și Elena Călcio-nariu, precum și alte dame române, ba și nise maghiare și israelite.

Eu credū, că aceta serbare mai bine nu se va putē desorie, decâtū împartășindū însu-și programa, după care a decursu aceta serbare Etă punctele din programă:

1.) Cuvēntū de deschidere, rostitū de d-lū învățatorū *Georgiu Basiliu Vancu*, care în cuvinte însuflețitorie și bine alese vorbi despre însemnătatea acestei zile.

2.) Corulū cântă Inmulū poporalū „Dōmne ține și protege”.

3.) Unu școlaru de cl. a VI-a vorbi cu însuflețire totū despre momentuoșitatea acestei zile, după aceea unu școlaru declamă poesia „Limba Română”, unu altū școlaru poesia „Cāntecū Contimporanū”, după aceea poesia „Tricolorulū românū”.

4.) Corulū cântă „Trei colorī cunoscu pe lume”.

5.) Unu școlaru declamă „Balcanulū și Carpatulū”, unu altū școlaru declamă poesia „Bōla Copiei”, și alū treilea școlaru poesia „Cātră Romani”.

6.) Corulū cântă „Hai se dămū mână cu mână”.

7.) Trei școlari au declamatū pe rēndū poeziile, „Ștefanū celū mare și muma lui”, „Am fostū, sunt, voiū fi Romānū”, „Poporulū Romānū”.

8.) Corulū cântă „Astăzi cu bucuriā”....

9.) Unu școlaru declamă poesia; „Cāntecū ostășescū”; unu altū școlaru: „Militarulū” și alū treilea „Inima Romānā”.

10.) Corulū cântă „Eu aveamū odată”...

aședă trupele. În dimineța următoare veni în adevērū lucrulū la bătaie.

Glōnțele, cu cari Bonaparte, fără ca se se gândescă multū, impușcă asupra resculaților de pe piața St-Roche, și împărășoia. Elū a fostū învingătorulū acestei zile, 13 Vendemiaire (5 Octomvrie.)

Bonaparte, domnū peste Parisū, se și arată ca atare.

Trupele sale împărășoia pe resculatū, și conventulū i-lū rēsplăti, numindu-lū comandantū generalū de divisiune în Parisū. Elū căpeta o locuință officiōșă și aici intrau și eșeau ordonanțe, petiționarī, gratulanți, oficeri, vizitatori de totū felulū. Tēnērulū generalū devenise o putere, stēua lui se ridică.

În anticamera noiei sale locuințe aștepta într'una din zilele următoare unu copilū drăgălașu pentru ca se fi primitū în audiență. Elū stărui de repeșite-orī ca se fi primitū și în sfârșitū i-se deschise ușa. Bonaparte ilū primi cu o atitudine poruncitorie stāndū la ferēștră și percurgēndū repede câteva scrisori, pe cari le dādū adjutanțului, ce tocmai intrase.

„Ce voesci d-ta?” dișe elū cătră copilū, abia uitāndu-se la elū.

„Cine ești d-ta?”

„Numele meu e Eugen Beauharnais”, rēspunse copilulū fără se fi încurcatū.

Bonaparte se uimi, îndrepta o privire străpungătoare asupra copilului și-lu măsură unu momentū.

„Beauharnais? Dōr unu fiu alū generalului?”

„Da, cetățene generale?”

„De căți ani ești?”

„De patru-spredece.”

„Și ce te aduce la mine?”

„Porunca d-tale strictă, de a predă tōte armele ce se află în posesiune privată”.

„Mai departe!”

„Am trebuitū, cetățene generale, se mă despartū de sabia tatălui meu. Ea e o amintire scumpă dela rēposatulū meu tată: aceta mi-a lăsat-o mie moștenire. Îndrăznescu decī, ca se te rogū, se mi lași moștenirea aceta a tatălui meu. E unu odorū sfântū alū familiei noastre”.

Elū se uită cu ochi umeși de lacrimi în față de bronzū a puternicului, care se apropiā mai tare de elū și cu o voce

amicală dișe: Scie mama D-tale despre venirea ta la mine?”

„Da” rēspunse Eugen Beauharnais.

„Așa dēră ea este aceea, care prin gura ta a trimisū aceta rugare la mine?”

„Da, cetățene generale: dēr sabia e a mea”.

Bonaparte lāsă se cadă privirea esaminătoare a ochilorū săi asupra fragedului copilū. „Mai ai frați?”

„O soră mai mică, cetățene generale: Hortensia”.

„D-ta dai nise rēspunseri așa de hotărite, micule cetățeanū, încātū suntū uimitū. La o astfel de tinerețe aceta e lucru neobișnuitū”.

„Pōte am se mulțămescū aceta însușire serviciului militarū, pe care l'am făcutū”.

„Serviciu militarū? D-ta? Cu seu mai bine înainte etății de 14 ani? Istorisescemī mai deaprobe lucrulū”.

Cu o simpatie netăgăduită adresă generalulū provocarea aceta lui Eugen și aceta rēspunse sigurū ca și unu soldatū obișnuitū de a raporta.

„Când am fostū de doipredece ani, mă luā tatălū meu cu sine în campaniā. Am fostū la Rinū. Apoi m'am întorsū

cu tatălū meu la Parisū. Elū fū arestatū, acusatū într'unu modū infamū și cădū victimă dușmanilorū săi. Pe urmă însu — și mama mea a fostū aruncatā în închisōre — pe baza unei legi, care hotărā ca copii de nobili trebuie se invete unu meșteșugū, mă silirā se intra cu ucenicū la unu mēsaru. Sora mea intrā la o cusătorēsă; abia după ce Robespierre a fostū rēsturnatū, și când mama mea a fostū eliberatā, părășii atelierulū, pentru ca se mă ducū la armata din Vendēe cu generalulū Hoche, căruia mă recomandase tatălū meu înainte de mōrtea sa și care avea comanda peste acea armată. Elū mă făcū ordonanța sa deși eram încă pre tēnērū. Aveam unu serviciu greu, unu comandantū aspru în generalulū Hoche — după câteva luni mă trimise la mama mea în Paris.”

„Pentru ce te-a trimisū?” întrebā Bonaparte repede.

„Mama mea dorea se mă aibă lângă sine.”

Tēnērulū generalū îi întinse lui Eugen mâna. „Mă bucurū, că am cunoscutū pe fiulū unui camaradū nenorocitū. Păstrēzā fără grijă sabia aceluia și ține-o și mai departe în onōre. Pentru orī ce oasū îți dau înscrișū că poți se o păstrezi!”

11). După acestea pași pe tribună o fetiță și declamă „Iubirea limbei române”; a doua fetiță declamă „Copila română” și cântă solo „Fioară de Română sunt”; a treia fetiță declamă: „Eroul rănit”.

12.) Corul cântă: „Tu fetiță de Română”.

13.) Mai declamă trei fetițe trei poezii: „Reîntoarcerea în patriă”, „Rămasă bună dela patriă” și „Unu june român mort în străinătate”.

14.) Corul cântă: „Dua trece, noptea vine”, „Eram ferice”, „La fântâna cea de pârâ”, „Tristă e timpul” și poezii de felul acestora.

La fine a urmat exercițiul militaresc cu marșurile „Audi buciumul”, „Drum bum” și „Sună dobele sună”, și după acesta d-lu învățător *Traian Murășianu* prin cuvinte vii și însuflețitoare multămi oșpetilor și părinților pentru că și-au luat ostenela de a participa la această serbare, care e cea dintâi în Niru-Adoni.

Poporul erupse în strigăte de bucurie și pe bravi învățătorii era să-i ducă în triumf în sat, d-er la cererea d-ilor se multămi a-le esprima recunoștință prin frenetice strigări de „să trăescă”. Mamele plângeau de bucurie și fiesocare se silia să ajungă la d-nii învățătorii și să le țină: „Dumnezeu să vă alduescă!”

După acestea d-nii învățătorii puseră fetițele și copiii în ordinea, în care au venit, și plecară spre statu în tactu militarescu cântându „Audi buciumul”, și când ei isprăviau cântarea, începeau ceterașii.

Pe la 10 ore seara ajunseră la școlă, unde mai cântară câteva hore și doine populare și cu acestea serbarea se termină, ducându fiă-care cu sine cele mai dulci suvenir.

Unu călător.

Programu

pentru adunarea generală a XXX-a a Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, care se va ține în 4/16 Augustu n. 1891 și zilele următoare în Hațegu.

Ședința I-a Duminică în 4/16 Augustu 1891.

1. Deschiderea ședinței prin presiul ordinăru la 10 ore a. m. în localul, ce se va destina în acestu scop.

2. Esmierea unei comisii de 3 pentru încasarea de taxe dela membrii vechi și dela cei, cari se vor înscrie de nou.

3. Apelul nominalu al membrilor Asociațiunii, cari au dreptu a participa cu votu decisiv la desbaterile adunării.

4. Raportul generalu al comitetului despre activitatea lui în decursul anului 1890 dimpreună cu acelușe a-celuia.

5. Raportul comisiei de înscrieri.

6. Insinuarea propunerilor și eventualelor interpelări pentru-ca în a dona ședință să pōtă fi date în decisiune și să nu se pōtă dice că i-s-a făcutu cuiva surprindere.

7. Alegerea unei comisii de 3 pentru esaminarea rațiociniului pro 1890 și a proiectului de bugetu pro 1892 și altei comisii de 3 pentru esaminarea raportului generalu al comitetului și a eventualelor propuneri.

8. Ceteirea eventualelor disertațiuni decă acelea au fostu insinuate celu puțin cu 24 de ore mai înainte la comitetu, respective la presiul.

Ședința a II-a, Lună în 15/17 Augustu 1891.

1. Verificarea protocolului din ședința I.

2. Raportul comisiiunilor esmise în ședința I.

3. Alegerea unui membru ordinăru în comitetu pentru restul periodului 1890—1893.

4. Defigerea locului pentru viitoru adunare generală.

5. Dispozițiunil pentru verificarea protocolului din ședința a II-a.

6. Incheierea ședințelor adunării generale.

Din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută în Sibiu la 4 Iulie 1891.

George Barițiu m. p., Dr. I. Crișanu m. p.,
președinte. secretar II.

Esamene la sate.

Sân-Petru, (com. Huniădorei) 1891.

Esamenul cu elevii dela școlă noastră centrală ortodoxă română din Sân-Petru, la care sunt afiliate comunele Săcelu și Uciucu din protopresbiteratul Hațegului și la care funcționează ca învățător încă de prin anul 1875/6 d-lu învățător diriginte Georgiu B. Reitescu, s'a ținut și de astă-dată în biserica română gr. or. din Sân-Petru în 11 Iunie st. v., adecă a treia di de Rusali.

Precis la 2 ore p. m. sosi d-lu comisar esaminator Ioan Cornea, notaru de cerc în Sântă-Măria; însoțit de părintele administratoru parochialu Pavel Ciocanu din Bărași, de d-lu ajutoru de notaru Petru Gălcă din Sântă-Măria, precum și unu număr mare de bărbați, femei, feciori, fete, din tustrele comunele, cari veniră anume spre a lua parte la esamenul elevilor dela

această școlă, cari au fostu în număr de șapte-deci.

După sosirea oșpetilor în biserică, elevii la unu semn datu au intonat o rugăciune, după care urmă esaminarea din studii, începându cu religiunea și mai în special cu Istoria biblică. Elevii din această școlă folosesc manualele d-lui Vasile Petri. Atātu începătorii cât și ceilalți elevi cetiră fluentu și la înțelesu, așa că își saltă inima de bucurie, vedându cât de preparați sunt copii, atātu în ceea ce privește analiza gramaticală, cât și ortografia. Până ce se esaminară elevii din cursurile superioare, micii începători decopiară din abecedare loră diceri pe tablă. Se revidară apoi temele micilor începători. Multu m'au încântat atātu scrisul caligrafic și cetitul micilor începători, cât și răspunsurile elevilor din cursurile superioare. În intuițiune micii elevi au datu probe îmbucurătoare; ei răspundeau precis în diceri complete, făcându publicul să-i admire.

Peste așteptare au fost și răspunsurile din limba maghiară, istoria patriei, geografia, constituțiunea patriei, sciințele naturale, fisica, computul mentalu și scripturistici.

Terminate fiindu acestea, elevii fiecare la rându-lu său a declamat câte-o poezie. Multu i-a plăcutu publicului și dialogurile arangiate cu deosebită privire la școlă și la viața familiară.

Mai observu, că masa presidială era împodobită cu buchete frumoșe de flori, libele, modele caligrafice, catalogul elevilor, cronica școlară, clasificățiunile școlare, — toate ținute în esemplar curățenă și lucrate cu multă acuratețe, ceea ce ar putu servi de modelu fiăcărui învățător.

D-lu comisar în terminii cei mai călduroși esprima multămită bravului nostru învățător Georgiu B. Reitescu pentru zelul și activitatea sa, și poporului prezentu îi vorbi despre folosul școlii, relațiunile între casă, școlă și între învățător, aplicându mai multe esemple din istoria trecutului nostru și din viața practică.

După acestea părintele administratoru parochialu Pavel Ciocanu de asemenea printr'o frumoșă vorbire multămi zelosului învățător și d-lui comisar și sfătu pe fiii săi sufletesci, să se îngrijescă a-și edifica o școlă proprie, căci acum localul școlii e numai închiriat; le arată omenilor, că averea cea mai scumpă, ce pōte da părintele copilului său, este învățatura; acesta este o comoră, pe carea hoții nu o fură, vermiu nu o rod, focul nu o arde.

Serbarea se incheiă prin unu cân-

tecu de despărțire, intonat din partea elevilor.

De altmintrelea d-lu Reitescu, de când funcționează la noi ca învățător, tot-déuna a datu probe de unu progresu îmbucurător, așa că noi emulamă atăț și cu celelalte comune vecine. Când d-sa a venit în această comună, abia vre-o 6 locuitori sciau ceva carte; atăț însă totă tinerimea scie scie, ceti și calcula. Câți feciori devin asentați din aceste comune, toți ajungu, amăsurat istețime și purtării lor, șargi (suboficeri) și încă în timpul celu mai scurtu. Din astă cauză locuitori acestei comune au și căpătat mare iubire față cu școlă. Omeni de etate mijlocie în serile cele lungi de ernă, ceru să li-se propună privatu, scrisul, cetitul și scotitul; zelosul învățător, le și implinesce cu plăcere această dorință a lor.

Acestea le-amu amintit în cinstea vrednicului nostru învățător și ca o dovadă despre ceea ce pōte face învățătorul în adevăr devotatu chie-mării sale.

Unu recunoscător.

Cuvesel, (Bănatu) 4 (16) Iulie 1891.

În 28 Mai v. c. s'a ținut la școlă noastră din Covesel esamenul cu prunci de 6—12 ani, la care au fostu prezenți 34 de băeți și 7 fetițe.

De față au fostu la esamen d-nii: Voicu Hamsea, protopop alu tractului Lipova, ca inspector școlaru; Iosif Iorgoviciu preot în loc și mai mult dintre membrii comitetului și epitropii parochiali.

Școlă a fostu decorată frumosu cu flori și frunze verzi; pe masa școlii am vedutu buchete de flori, caietele școlarilor, programa esamenului, clasificățiunea, ba chiar și din industria de casă am vedutu în miniatură greble, juguri, leuci făcute de școlari.

Esamenul s'a început la 7 ore a. m. cu unu imn religios și „Împărate ceresc”, și a durat până la 12 ore din di în următorul mod:

După-ce d-lu protopop deschise esamenul printr'o vorbire acomodată, s'a purcesu la esaminarea din religiune, din care copii au datu răspunsuri forte bune, arătându între altele și însemnătaea fiă-cărei s'ărbători de peste an. După religiune școlarii au cântat unu imn religios și apoi s'a esaminat din gramatică, ceteire, socotă, geografia, constituțiă, istoria naturală, fisică și economie, dovedind în toate progresu îmbucurător.

După fiă-care obiectu de învățământu a urmatu câte-o cântare, or declamațiune din partea școlarilor.

Se puse apoi la masa de scris și scrise unu rându pe o foia de hârtie, pe care o dede băiatului.

„Complimentele mele mamei D-tale!”

Dicendu acestea ilu concediă pe copil, care îi esprima atātu multămirea sa cât și a mamei sale. Încă în ziua aceea primi Bonaparte dela d-nya de Beauharnais o epistolă, în care îi multămesce pentru încuviințarea rugămintei lui Eugen cu cuvinte amabile și în care totdeodată ilu invită ca să cerceze seratele ei.

Bonaparte bucuror petrecea la seratele d-nyei de Beauharnais. Mai înainte de a avea elu comanda peste Paris numai acea dorință o avea, ca să găsescă în societate unu protector; acum voia să satisfacă desertațiunii sale, de a fi unu om căutat. Căci deja după 10 zile, de când se făcuse generalu de divisiune, ilu ridică comitetul la rangul de generalu supremu al trupelor din totă Francia. Într'unu mod strălucit se ridicase din miserie și desperare stéua sa, a cărei pâră hotarnică fu întâi măcelul dela St. Roche și pe a doua, și mai mândră, spera elu cu încredere că o va putu pune.

La d-nya de Beauharnais era primitu în modul celu mai amicalu. Tot-déuna era și Barras acolo și-i arăta sentimentul său de amicițiă. Acesta era încă forte prețuitu pentru Bonaparte; căci Barras era unul dintre cei oinci directori ai Franciei, și acela, care însemna mai multu.

De unu astfelu de protectoru nu se putea lipsi ambițiosul generalu, care umbla după gloriă militară. Republica ridică în decursul unei nopți unu generalu și totu atātu de iute ilu răsturnă în sărăciă și nimniciă, după cum a esperiatu Bonaparte însăși.

Barras iubia pe Iosefina de Beauharnais, acesta era lucru lămurit generalului și i ațigă gelosia. D-er câte femei nu iubia Barras, care avea obiceiul rele, și ce puțin ilu interesa, decă Iosefina se va mărita după dorința inimei ei! Și la acesta se gândia generalul din ce în ce mai seriosu, că această femeie ar putea să fiă a lui. În totu timpul iernei ilu preocupa campania, pe care nu o conducea numai după sentimentele inimei sale, oi și cu calculul unui strategu. Frumsețea creolică a Iosefinei ilu ațigă, d-er mai multu pozițiunea ei în societate și vechia ei origine de nobilă

francesă.

Era o damă de salonu s'ărbătorită, și fiind-că își răcăpătase bunurile ei sequestrate în timpul regimului terroristicu, precum și ale soțului ei ghilotinat, era și o veduvă bogată. Posedându-o pe ea, căsciga tinerul generalu o prețioșă neatărnare și-lu aducea în legătură cu familia nobile.

Pețirea sa în taină îi fu cunoscută atātu Iosefinei cât și lui Barras, și acesta nu era de locu supăratu de acesta. Din contră. Elu doria căsătoria acesta, nu numai ca să vadă pe tineră veduvă într'o căsătorie demnă de pozițiunea ei, ci chiar și pentru aceea, ca să-i facă posibilu lui Bonaparte pozițiunea socială dorită de acesta. Îi plăcea, să avanseze pe generalul, pentru ca acesta să-i fiă îndatorat cu recunoștință și ca să-i stea la dispozițiune în casuri critice ca instrumentu devotatu, ca în 13 Vendemiaire.

Când părăsi într'o seră împreună cu Bonaparte casa d-nyei de Beauharnais, dise elu: „M'ăș bucura, generale, când ai fi D-ta stăpănul casei acesteia. De sigur, că iubesc pe frumoșă femeie. Pentru ce nu o iai în căsătorie?”

Bonaparte privi uimitu pe directo-

rul Barras. „E întrebarea, că ore ea ar primi mâna mea?”

„Cu greu se va opune.”

„Așa cred? Acesta de sigur că m'ar încuragia, ca să-i facu o propunere.”

„Îndrăsnesc. Pozițiunea d-tale îți permite acesta.”

„În timpul de față, fără îndoală. D-er, D-ta scii, cetățene directoru, că eu dorescu unu comandamentu în câmp. N'ăș dori să rămân aici în Paris.”

„Se pōte oferi o bună ocaziune ca să țină contu de dorințele D-tale. Lucrurile din Italia nu mai pot merge astfelu. Trebuie să se întempe ceva, pentru ca să trezesc din somn armata noastră de acolo. Ministrul de răboiu, Carnot, îți este binevoitoru. Voi vorbi cu el, speru, că îți voi putu procura comanda supremă peste armata din Lombardia, decă voesci.”

„O, cu bucurie!” strigă generalul cu vioiciune. „În adevăr mă jocu în gândurile mele necentenit cu planul de compunere în contra Piemontului și a Austriei.”

„De minune, generale. Aici ai locu ca să-ți câștig gloria, pe care o dorescu.”

În decursul pauzei toți copiii au eștit afară în curtea școlii, producându-se din gimnastică atât cu aparate, cât și fără aparate.

La fine d-lu' protopopu, împreună cu noi, aflându-se deplin mulțumit cu succesul esamenului, lăudă zelul vrednicului nostru învățătoru Georgiu Tomi, a cărui țință este binele și înflorirea neamului românesc. Urmă o scurtă mulțumită din partea învățătorului și cu acesta esamenul se termină.

Ar fi de dorit însă, ca conducătorii și fruntașii comunei să se îngrijescă mai mult de sârta învățătorului și în special de edificiul școlii, care ar trebui să stăe în conformitate cu progresul și recerșțele culturale ale comunei noastre.

Vasilii Iorgoviciu,
silv. reg.

Inscințare.

Brașov, 19 Iulie s. v. 1891.

Reuniunea femeilor române din Brașov a înființat, după cum se scie, ună Internat a scopu de a instrui fetele din clasa de mijloc a societății românești în menagiul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune economie.

Reuniunea întreține și subvenționează acestu internat cu o sumă considerabilă numai ca să potă primi fetele cu o taxă câtă se pot de soăduță.

În acestu internat se învață:

- A pregăti totu felul de mâncări;
- A spăla și a călca totu felul de albituri;
- A croi și a cōse cu mașina totu felul de albituri și vestimente;
- A cultiva legume și
- Reguli igienice.

Pentru completarea cunoștințelor câștigate în școlă, s'a introdus și unu cursu din religie, limba română, maghiară, germană și din aritmetică.

În acestu Internat se primesc fetele române, cari vor să absolvă cel puțin două clase primare și vor să implină cel puțin doi-spre-șapte ani.

Taxa pentru întreținere și instrucțiune este 12 fl. pe lună, plătită anticipativ.

Fetele orfane și sărace pot să primească gratuit în Internat.

Fetele din Brașov, cari ar vrea să petreacă în Internat numai peste doi, plătesc pentru totu instrucțiunea și pentru prânđu și ojină 8 fl. pe lună.

Deorece numărul elevelor, ce se pot primi în acestu Internat este restrins, de aceea se invită părinții și tu-

torii a se insinua la subscrisa președintă celă mai târziu până în 20 Augustu st. vechiu.

Primirea elevelor în Internat se va face dela 25 Augustu st. v. încolo.

La primire are să aducă fii-care elev albiturile și vestimintele necesare, precum și așternutul de pat.

Informațiuni mai de aproape se pot lua dela subscriși.

Agnes Dușoiu
președintă.

Lazaru Nastasi
actuaru.

Literatură.

În editura librăriei N. I. Ciurcu din Brașov a eștit de sub tipar: „100 doine și strigături, culese din gura soldaților români din Tera-Ardelului, de Ștefanu Munteanu, sub-oficeru c. și r.” Formată mică (de busunară) cu 96 pag. Prețulu unui esemplar 12 cr.; 10 esemplare de-odată procurate 80 cr.

CARACTERULU.*)

Insușirile caracterului

2. Stăpânirea de sine și abnegarea. Cicero dice în Tusculane: Spiritulu este împărțit în două părți; una este pofta, celă împinge pe omu încōce și încolo, cealaltă este mintea, care-lu învață ce să facă și de ce să se ferescă. Și pofta trebuie să asculte de minte, căci numai așa omul se pot stăpâni pe sine.

Și într'altu locu dice Cicero destul de frumos: în toți omenii este ceva josnicu, este slăbiciune; decă n'ar mai fi și altceva, omul ar fi cea mai păcătoasă ființă. Dér étă, regina și dōmna peste totu: mintea, care răzimată pe sine însăși și mergendu încet înaintu, devine virtute deplină. Ca ea să dōnescă asupra acelei păcătoșii, este problema și ținta omului. Mă întreb cum? — Așa cum poruncese stăpânul slugii sale, imperatoarele ostașului, tatălu fiului.

Herbert Spencer dice: În stăpânirea de sine consistă desevșșirea omului. A nu ceda fiăcărui îmboldu spre drepta ori spre stânga, ci a merge în pași măsurați înaintu cu liniștită chibșuință, care aude fiăcare voce: acēsta este ținta educațiunei.

Celă dintēu și celă mai bunu dascălu pentru disciplina morală, este familia; după aceea vine școlă, în fine lumea, școlă vieței. Una pregătesce cărarea pentru cealaltă;

*) După Smiles-Rudow. A se vedē Nr. 156 alu „Gaz. Trans.” din 1891.

ceea ce devine omul însē, se vede mai cu sēmă încă din tinereța sa. Decă nu s'a bucuratū nicī de creștere casnică nicī de altă creștere, decă a crescutū fără nicī o conducere ca pomulū din pădure — vai de elū și vai de societate va care face parte!

Cea mai bună familie este aceea în care domnesce cea mai strinsă disciplină și în care tutuși acēstă disciplină se simte mai puțin, așa că copiii se supunū ei pe nesimțite și tinerele suflete iau forma și direcțiunea, ce le este destinată.

Insemnăteatea disciplinei strinse casnice rezultă din remarcabilulū faptu, că cei mai mulți locuitorū ai caselor de nebuni suntu totu copii de aceea, cari au fostu singuri la părinți, cari prin urmare au cea mai mare libertate și suntu cei mai înderșnici, pe când copiii din familii numēroșe, cari crescū în mai strinsă disciplină, nebunescū cu multu mai rarū.

Deși moralitatea atērnă în parte de talentele și insușirile moștenite, precum și dela creșterea și modele, totuși există o putere, care precumpēnesce tōte influințele acestea: stăpânirea de sine deșteptă și energică. Unu harnicū învățătoru a dișu, că înclinările și obiceiurile se potū învăța tocmai așa, ca și latinēsa și grecēsa, pe când pentru binele omului ele suntu neasēmēnatū mai importante, ca acelea.

Dr. Johnson, deși era înclinatū din tinerețe la melancoliă, dișe, că tōtă ființa unui bărbatū, chiar și dispoșiția lui bună, ori rea, atērnă în cea mai mare parte dela voința sa. Noi ne putemū deda la răbdare și mulțamire, sēu ne putemū deda a fi nerăbdători și a totu murmura; ne putemū deda a esagera micī neajunsuri și a desprețui mari binecuvēntări. Putemū să ajungemū a fi chiarū jertfa unorū micī conturbări, decă le dămū putere asupra noastră; și din contră, putemū să resistămū celorū mai grele loviri, decă încunjurămū acēsta.

Astfelu ne putemū crește pentru fericire, sēu pentru nefericire, pentru o vieță plină de speranță, de bucurie, și pentru o vieță desperată; sēu putemū să întărimū vorba lui Johnson, cumcă darulū de a privi tōte din partea cea mai bună, este totu așa de prețiosū,

ca unū salarū anualū de 20,000 de mărci.

Bentham dice: decă voința are putere asupra gândurilor, atunci lăsați în ori-ce casu ca, aceste gânduri să se îndrepteze asupra fericirei omului. Căutați pretutindē parte luminată, cea mai luminată a lucrurilor și priviți mereu spre ea... O bună parte a vieței noastre sumentū siliți a-o petrece neocupăți. Decă diua așteptămū pe cine-va sēu decă nōptea nu putemū dormi, ne recomandă chiar considerația, ce trebuie să o avem pentru fericire, cea noastră, ca să ne ocupămū cu gânduri plăcute. De vomū umbla, ori de vomū șede acasă: spiritulū nu potē rămēnea neocupatū; elū are gânduri fiă aceste tolositōre, fiă nefolositōre, ori chiar stricătōse pentru fericirea noastră. Dați-le direcțiunea adevărată, atunci obiceiulū, de a ave gânduri fericite, se va înrădēcina și elū ca tōte celelalte.

Numai câtū, făcēndū acēsta, omulū trebuie să înțelgă bine fericirea și să nu se dea unorū gânduri deșerte și delu deșteptate care ne smulgū din brațele activității, la care sumentū datori.

Creșterea strictă a Spartaniilor este cunoscută. Prin acēsta Lycurg a voitū să creșcă poporulū la ascultare față cu principii, pe principū și la ascultare față cu legile. Dér la Perșii puneau, pe lângă adevărate și dreptate, cea mai mare greutate pe stăpânirea de sine. De aceea copiii nu se creșeau în case, ci în școle publice, unde trebuiau să vină dimineța cu o bucată de pâne și cu ceva năsture pentru tōtă diua, precum și cu unū paharū de beutū. Multilateralū era exercițiulū corporalū, strictă era disciplina, prin care erau creșcuți la ascultare, conduși de esemplulū celorū în vērștă și chiarū și alū bătrânilorū. După ce eșiau din acēstă școlă trebuiau să locuescă de ce ani di și nōpte pe unū șesū liberu, spre a păzi cetatea și a se exercita în stăpânirea de sine. Căci Perșii credeau, că unū june trebuie creșcutū cu atâtū mai strictū și mai cu îngrijire, cu câtū e mai desfrinatū. Nu li era ertatū nicī măcarū să se abată din drumū, decătū numai când vēnau; jumēteate din junī petreceau la vēnătōre pe rege, ér după vēnătōre se delectau érășii cu pâne și năsturelū.

(Va urma.)

— „Dér dōmna de Beauharnais?” dișe tēnērulū generalū, „decă nu suntu aici —“

Se despărșiră, Barras o strângere de mână și esprimāndū cea mai bună speranță, Bonaparte cu capul înfērbențatū de gânduri. La Italia, unū comandantū, unū biruitorū, unū erou sērbătoritū alū Francoiei! Elū se desfātă încă de acum în speranța acēsta.

Câteva zile mai târziu directoriulū îi trimise decretulū de numire ca comandantū supremū alū armatei din Italia.

„Da ar fi unū darū de nuntă!” scria Barras amicalū favoritulū sēu.

Și pentru ca să adevēscă acēsta, se declară Bonaparte intr'o epistolă scrisă cu focū frumōsei și-i cerū mână.

Iosefina șovăia, mai înainte de a fi pronunțatū hotărșirea. Femea multū sērbătorită, peșită de mulți, își esamină mai întâiu inima ei setōșă după amorū. Tēnērulū, pentru ea încă vrea tēnērulū, corsicanū încă 'i stārnia mai multă neliniște, decătū înlocore, când îi arătă omagiile sale înfocare, dér lipsite de ori ce formalitate. Privirea și ținta sau, vorbele și gesturile ce le făcea elū, influ-

ința cu o spaimă tainică asupra ființei fragede, fără grije și veselie. Increderea sa mândră în sine făcu ce e dreptu impresiune asupra ei; dér femeia deja espertă întrebă, că ore acēsta e o garanță pentru unū viitorū feroitū lângă dēnsulū, că ore temperamentu sēu poruncitorū nu va fi potē cauza unei cășătorii fără linisce?

Nicī unulū, pe care-lū consultă în afacerea acēsta a inimei ei, nu-i delatură îndoiēla: afară de Barras nu era nicī unulū, care să o fi sfătuitū la cășătorie acēsta. Notarulū ei, cu care vorbi sincerū în privința regulării averii ei pentru contractulū de cășătorie, de sfatulū ca să nu se cășetorească cu unū oficerū, care n'are altoeva decătū sabia sa, pe lângă aceea are sarcoina de a îngriji de mama sa și de mai mulți frați. Totu asemenea acēstū sfătuitorū nu ținea de lucru potrivitū cășătorie acēsta, cu unū bărbatū așa de tēnēru, în interesulū celorū doi copii ai Iosefinei.

Insuș acēști copii, cari observară, că despre ce e vorba, nu trăgānară, să încēpă unū rēșboiu formalū și se înbăbătau unulū pe altulū și acēsta cu atāt mai multū, cu câtū mai puținū tăinuia mama ei, că ea doarece să se căș-

torască cu generalulū Bonaparte.

„Acēsta e o cășătorie nepotrivită!” dicea Eugen cătră mama sa necăjită.

„Te înșel!” rēspunse ea, „familia Bonaparte, e de origine nobilă italiană.”

„Corsicanū!” dișe Eugen cu disprețū. „Tatālu meu a fostū unū conte.”

„Să nu ma diē așa ceva”, lū muștra mama sa.

„O de nu m'așū fi dusū atunci la elū. Prin sabia tatālui meu amū făcutū să vină în casa noastră!”

„Atunci 'i erai recunosctōrū pentru aceea, că țī-a încuviințatū amicalū rugămintea.”

„Acum, mamă, nu mai suntu, în adevēru că nu mai suntu. Urăscū pe acēstū omū, care are înfășșșirea unui sēlbaticū.”

„Și eu”, conglašui cu curagiu sora de treisprețee ani, Hortensia.

„Pentru-ce, copii?”

„Imi pare și prea tēnēru ca să'mi fiă tată”, dișe frumōsa fată. „Nu ne trebuie unū nou tată.”

„Și tocmai pe acela, nu!” eslamă Eugen de acela ne tememū; acela e omū rău.”

„Nebunaticilorū!” esclamă Iosefina cu fruntea înorată. „Elū e soldatū, unū

omū aspru alū taberei. Decă i-lū veți cunōșce mai bine, ilū veți judeca mai dreptū. Elū își are părșile sale bune, și potē fi chiarū și forțe amicabile.”

„Unū omū aspru alū taberei, haha!” dișe Eugen din nou. „Unde a purtatū rēșboie? O canonadă la Toulon și una în Parisū! Pentru aceea a fostū făcutū general un oficer așa de tēnēr și strein! Decă ar fi fostū unū oficerū bătrānū și espertū în rēșboie! Acum e totū atâtū câtū a fostū tatālu meu Beauharnais, fiindū mai bătrānū cu câțiva ani și numai după fapte rēșboinice și binemeritate în America nordică și sub Custine. Generalū Bonaparte, generalū superiorū, comandantulū supremū alū unei armate și până acum n'a comandatū nicī o divisiune în câmpū. Nu, mamă, nu te cășetori după acela, din dragoste față de copii tēi, pentru amintirea soțului tēu, stimatului nostru tată căduțū victimă.”

Eugen în cea mai mare iritare smānoi sabia, ce atērna pe pārete sub o corōnă de lauri, și o scōse repede din tēcă și-l luă o pozițiune care i-lū arătă pe tēnērulū voinic de 15 ani, ai cărui ochi scānteiau, într'o așa lumină, încātū mama sa ilū privia cu o admirare plină de uimire.

POVEȚE.

Ce trebuie să facem, ca să avem o apă de beutură curată și sănătoasă? Când apa este tulbure, decă o lăsam să se stea cât va timp în odihnă, ea se curăță, căci materiile pământeose cad la fund. Pentru ca să o curățim de aceste materii și mai iute, este bine să aruncăm în ea puțină petă acra (alaun) pisată, cam cât ai lua cu două degete la o oca de apă, apoi se o batem bine și se o lăsam să se odihnească. Prin acest mijloc toate acele materii care se află în apă și apa se limpedește. Acest mijloc este lesnicios și efin, și prin urmare nu vom mai pomeni alte mijloce mai costisitoare și cari nu pot fi la îndemâna fiicăruia. Cel mai puternic și mai lesnicios mijloc de-a avea o apă sănătoasă, lipsită de orice microb, mai ales în vreme de mormimă, este ca să o fierbem, lăsând-o pe urmă să se răcorescă, după care o putem bea fără nici o temă, căci prin fierbere orice sementă de bolă pierde. Acestă măsură este cea mai bună de luat și cu puțință pentru orice căsnicie, în timpurile când bantue lingorea ori holera. Nu trebuie însă să uităm, că după ce am fierțit apa este bine, ca până ce se răcesce și chiar câtva timp după aceea, să o batem cu ceva, cum se bate laptele în puțină, pentru ca să o aerisim, făcând-o astfel să fi ușoară la beutură. („Foia sâtenului“).

Proverbe și ghicitori țigănești.

Proverbe.

Cui îi dragă preutesa se face și crâșnic.

Cu mâncări și beuturi îți faci și pe dracul prietinu.

Elu își grijesce muierea, ca cucul oulă.

Își cumpără calu ca să nu mērgă pe josu.

O economiă fără muiere, e o ceteră fără corde.

Limba nebunului e o mōră fără grăunțe.

Nevastă bătrână și bărbat tineru: — capu pleșugă și pieptene.

Unu bărbat fără barbă e o mâncare nesărată.

Pe cine vră Dumneșu se bată, îi dă trei muieri în nouă ani.

Iubirea fără bani e o vacă stērpă.

Muierea nebătată, ca carnea nefriptă.

O muiere fără bărbat e o vacă fără corne.

Când are dracul durere de măsele, face pe unu bătrānu să se îndrăgostescă.

Struțulu din pālăriă încă nu face capulu cu minte.

Ca fată — rosă, ca nevastă — ghimpe.

Bărbat spānu — muierea cu barbă.

Tōte drumurile ducă spre grōpă.

Banulu e copita și cornele bogatului.

Dracul când n'are de lucru, încera două femei.

Glasulu măgarului numai măgarii-lă pricepă.

Banulu e unsōrea vieții.

Și fără dinți căneli totu căne.

O femeia orbă e vrednică multu, dēr una mută e vrednică și mai multu.

In nenorocire omulu e mutu, in fericire e prostu.

Ghicitori.

Cunoscu unu arbore minunatu
Sub bolta ceriului aninatu
Cu rădăcinele in susu
Cu vērfulu lui dreptu in josu

(Stăruiește la străbăta)

Cunoscu pădurea pe care o tăiamu in totă Dumineca, și preste sēptēmānă ēră cresce?

(Barba)

Care caru, când pornesce
Tōtă lumea o treșesce?

(Carul lui Iie Proscu)

In apă nu se înecă,
In focu nu se arde,
Nu cunosce nici frigulu, nici căldura.

(Umbra)

O căsuță fără ușă,
Plină de unu bunu gustos.

(Oalu)

Ilu veđi, dēr nu-lu poți prinde.

(Rumu)

Viu isu negru, mortu isu roșu.

(Racul)

Se spală ȃiua și nōptea și totu e nēgră ca nōptea.

(Roșu)

Pasce prin câmpu și-și pierde cōda n ierbă.

(Aulu cu stea in elu)

Arde, dēr nu aprinde, e roșu, dēr n'are pară.

(Ardele)

Este o mamă cu haine de lemnu și cu șinore de teru, laptele îi aduce multă stricăciune?

(Butea)

Din lăuntru pērosă, din afară pērosă, pērosu e celu ce intră in ea?

(Călu)

Este o vacă nēgră, nu mănāncă, nu bea, dēr pe toți ne hrănesce?

(Pământulu)

Viu e roșu, mortu e negru?

(Carbunelu)

Până nu mē nasce imi pierdu mama?

(Călu)

MULTE ȘI DE TOATE.

Congresulu celoru grași.

In Reichenbach s'a ținutu o adunare a omeniloru grași din Silezia. La acestă adunare s'arborosă nu au pututu lua parte decatu numai acei indiviđi, cari tragu la cumpānă celu puțin 100 de chilo. Indiviđii mai ușori de 100 chilograme n'au avutu locu. La acestă adunare s'a vorbitu multă asupra întrebărei, că avēndu in vedere timpul sarbedu in care trăim, nu ar fi ore lucru

cu sfatu, ca să se primescă ca membri ai societăței lor și indiviđi de aceia, cari cumpānescu și mai puțin 100 de chilograme.

După-ce însu a fost adunarea a fost peste așteptare bine cercetată, s'a hotărīt, ca din acestă greutate prescrișă să nu se cedeze nici măcaru unu gramu.

Cu ocașiunea acestei adunări s'a dat și premii „esemplareloru“ mai es-traordinare. Astfel unu „esemplaru“ dintre cele mai respectabile, care trăgea la cumpānă 143 de chilograme, a căpētatu ca premiu unu porcū grasu. O altă celebritate, de 137 de chilograme a fostu încununatū cu unu cărnașu lungu. Intre ceilalți premiați s'au împărțitu: găsci grase, curci, rațe, șunci și cărnași.

Intrēga societate, după ce s'a terminatū congresulu, a voit să se fotografieze, dēr fotografulu din Reichenbach a declaratū, că pentru o grupă așa de compactă și voluminosă nu are unu aparatū aplicabilu și chiar decă ar voi să se fotografieze singuratici, e silitu să ceră unu prețu duplu, fiindcă pentru ei trebuiescu portrete mai mari. Astfel s'a hotărīt, ca numai cei premiați să se fotografieze, ale carorū portrete se voru păstra in archivulu societăței.

Sciri comerciale.

B.-Pesta, 25 Iulie. In sēptēmāna trecuta timpul a fostu mai multu ploiosu ceea-ce a împedatū secerișulu. Din Rusia vinu sciri reale, cu tōte acestea acolo se speră, că esportulu de grāu va fi însemnatu.

Cereale. Pe piețele de dinafară tendanța a devenitū mai fermă.

In piața de aici, grānele s'au urcatu rapidu, mai târziu însu ēră au scăđutu. In grāu a fostu o mișcare de 90,000 m. metr. sēcară de 4000 m. metr. ovēsū cam 6000 m. metr.

Victualie. Oule cāutare slabă, s'au vēndutu 51, 52 la 1 fl., lada de 1440 cu 27,50, de Transilvania cu 26, 26,50 florinți.

Galife. Notēză: gāsece grase 4,50, 5 fl., celelalte 2,20, 2,60 fl., găini 75 cr. până 1,20 fl. rațe 1,20 fl., 1,40, curci 3,50, 4,50 fl. — pārechea. — Untulū 60—65 fl., de mēsă 80—90 fl. pr. 100 chil.

Pei s'au vēndutu sēptēmāna trecutū numai de mielū anume de mielū 6000 de Bacica cu 90—110 fl., de Serbia 8000 cu 113 fl., de Bulgaria 20,000 cu 110—115, tōte pr. 100 bucăți cu 20%.

„Cu sabia acēta, mamă!“ esclamă Eugen mānosu, „pōte s'ar fi luptatū generalul Beauharnais in contra aventurierului Bonaparte in ȃiua de 13 Vendemiaire! Căci erau regaliști aceia, cari mergeau in contra conventului, și Bonaparte, că iacobini i-a culcatu la pământu. Tatălū meu n'ar fi făcutu însu nici odată causă comună cu iacobini. Îți spunū, mamă, că mai bine ar fi ridicatū acēstă sabiă in contra generalu de glōnțe. Și in adevēru și eu ași fi făcutu acēsta, decă ași fi avutu norocirea. Ași fi făcutu ca tatălū meu. „Bă“, strigă elu însuflețitū și ridică sabiă, „ași fi plecatu cu regaliști in 13 Vendemiaire, m'ași fi luptatū cu sabia acēsta pentru causa lorū, și decă totuși te căsătoroscu cu generalul iacobinū, atunci eu insumi îi voiu spune, ceea ce ai auđitū tu acum dela mine!“

Iosefina încremenise vēđēndu isbucnirea acēsta vehementă a fiului ei. Hortensia i lū îmbrățișă plină de însuflețire. „Eugenū! Eugenū!“ ȃise ea tremurāndu. „Acēstu omū se nu fiă tatālū nostru!“

După acēstă scenă urmă o convorbire agitată, între Iosefina și Bonaparte, care fu chīamatū in odaia ei. Ea i împărțāși temerile ei in contra acestei propunerī, dēr elu sciū se o învingă. Inaintea tării voinței sale, se plecā slăbi-ciunea ei. Pe când sta in cumpēnă și vrea să reziste, ea se aprinse de ade-

vērata pasiune de amorū din vāpaina dorinței lui ambițioșe și între temerea, ca nu cumva să sufere o înfrāngere. Când se despărțī de Iosefina, avea cuvēntulū ei, ea era mirēsa lui, care se declară că e gata să împartă vieța cu dēnsulū, mai multu orbita de foculū scānteiatōrū alū geniului sēu decatu din iubire față de dēnsulū.

Pe copii ei îi duse in grabă in pensionaria la St. Germain: Hortensia avea încă lipsă de o crescere regulatā într'unu pensionu, ēr Eugen, așa credea ea, că trebuia încă să-și completeze educațiunea sa.

„Domnișorule!“ îi ȃise glumindū ca o mamă, când elu protestă supēratu in contra pensionatelorū. „Purtarea ta din urmă mi-s'a părutū prea amenințatōre. E mai bine pentru noi toți, decă unu riu așa de sēlbaticū, să-și ia cursul sēu liniștitū. Ascultă pe mamă-ta, care te iubesc!“

Apoi la 9 Martie, se întâmplă cāsătoria civilă a Iosefinei cu Napoleonū Bonaparte. Din vanitate, ea ȃise că e cu unu anū mai tineră, ēr elu cu unu anū mai bătrānu. In casa ei mică in calea Chauteraine, numită mai târziu calea victoriei, își luă elu ca bărbatū tinerū locuința. Numai pe două ȃile, căci după aceea avea să mērgă la armatā in Italia, unde ilu mână cu putere dorulū sēu.

Elu se desfātă încă de pe acum cu victoriile ce avea să le căștige, pe hartă făcea elu bătăliile sale și de câte ori se închise in aceste două ȃile singurile „ȃile de miere“ ale căsătoriei sale in camera sa pentru ca să se adāncescă in planurile militare! Fericitū in acēstă desfātare, o ameția pe tineră sa soțīa cu însuflețirea pentru speranțele sale. O ținea neconțentū in brațele sale și ȃicea fericitū cătră ea, că ambițiunea cea mai frumoșă a sa, este ca să audă din gura ei o esclamațiune de admirațiune.

„Iocōna ta, Iosefino, totdeuna va fi inaintea ochilorū mei, atātū in tabēră cātū și in luptă. Ah, departe de tine, adorată amică, imi va lipsi de multe-ori puterea, ca să suferū despărțirea de tine. Tu vei fi neconțentū obiectulū gāndirei mele. Fantasia mea se va consuma, ca să-mi represinte ceea ce faci tu aici in timpū ce eu voiu conduce soldații mei la luptă. Numai atunci sunt fericitū când voiu sci, că nu ți-s'a întâmplatū nimicū. Decă geniulū protectorū, care tot-deuna m'a păzitū in pericole, ar voi să te pāzescă și pe tine in totdeuna!“

Privire sa se opri asupra sabiei generalului de Beauharnais de pe pārete. Elu se apropiă repede de ea și o luă in mână.

„Ei, am să-i mulțānescū fericiirea mea, prin ea te-am cuceritū pe tine, să ne fiă de aici inainte in casa noastră

simbolulū unui geniu protectorū! Ce ciudatū se întēnescū adeseori destinele omenilorū, se schimbă, așa ȃise-și cătră mine, scumpa Iosefina, când pentru întâiași dată am vēđutū față ta și am auđitū vocea ta. Acēstă sabiă — ce însemnatate a căpētatu pentru noi. Pe ea îți jurū, scumpa și unica mea Iosefină, că departe de tine, nu voiu găsi nici o bucuriă, că deși acum trebe să mă descuriă de tine, va fi de aici inainte istoria vieței mele!“

Elu o strānse cu focu la peptulū sēu; era rēmasulū sēu bunu. Afară ilu aștepta deja trāsura pentru călătōriă și o trupă de oficeri, cari voiau să-și ia rēmasū bunū dela elu. Cu lacrimile in ochi se desfărți Iosefina de elu. Elu o sārută încă-odată cu pasiune și apoi se coborī pe trepte in josū.

Optū ani mai târziu, la 2 Decemvre 1804, corsicanulū, ajunsū într'aceea împēratū alū Franciei, puse cu mână proprie corōna împērătēsca pe capulū femeiei sale, care a contribuitū la întemeierea fericierei sale și ērăși cincī ani mai târziu se despărțī de ea, ca prin o nouă căsătorīa cu o fiică a împēratului Austriei să-și întāreșcă pozițiunea sa și să cāpete unu moștenitorū pentru tronulū imperiului francesū.

Corneliu Scurtu.

Pei uscate, ou deosebire marfa ușora au fostu bine căutate. Notéză; boi grei, prima 75,80 fl., de mijlocu 68—72 fl., vaci grele, 72—75 fl., ușore 74, 78 fl. pitlingi 80—90 fl., kneip 110—120 fl. tôte pr. 100 chil.

Pei lucrate, căutare mai puțină.

Calendarul săptămânii are 31 zile. Table with columns for Cuptoriu, Sorele, Calendarul Gregorian, Calendarul Iulian, and Iuliu. Includes dates and names like Pâr. Simionu și Ioanu, Muc. Maria Magd., etc.

Cursul pietei Brașovului. din 31 Iulie st. n. 1891. Table listing prices for various goods like Banonote românesce, Argintu românescu, Napoleon-d'ori, etc.

Bursa din Bucuresci din 28 Iulie. Table with columns for Valori, % and se camp. Lists various financial instruments and their values.

Cursul la bursa din Viena. din 30 Iulie a. c. 1891. Table listing exchange rates for gold, silver, and various currencies.

Imprumutul cu premiul ungurescu 141.— Losurile pentru regularea Tisei și Se-ghedinului - - - 131.40

Nici unu preparatu nu pôte se în-trécă balsamul D-rului Rosa, (Dr. Rosa's Lebensbalsam) deôrece renumele seu se baséză singuru numai pe efectul esce-lentu în tôte casurile de bóle de stomachu și în ce privesce efectul rămâne neîn-trecutu.

Proprietaru: Dr. Aurel Muresianu. Redactoru responsabilu interzicatu Gregoriu Maior.

Ca vëndătoare se caută o fată dintr'o familia bună românescă, ocupațiunea va fi du-rabilă. Acele, cari sciu vorbi nem-țesce și au mai fostu vëndătoare, suntu preferite.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 20 Iulie 1891.

Large table showing train schedules between various cities: Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Teius, Teius-Aradu-B.-Pesta, Copșa-mică-Sibiu, etc. Includes columns for train names, departure times, and arrival times.

Nota: Numeri încaudrați cu linii grôse însemneză ôrele de nôpte.

Ganz seid. bedruckte Foulards fl. 1.20 bis fl. 4.63
 450 versch. Dessins) — versch. roben- und stüppweise porto- und zollfrei in's Haus das Seiden-
 fabrik-Dépôt G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10
 fr. Porto.

Ajutoră grabnică și sigură

pentru

SUFERINȚE DE STOMACHU ȘI URMĂRILE ACESTORA!!

Mijlocul cel mai bun și eficace pentru menținerea sănătății, curățirea su-
 curilor și a sângelui și pentru promovarea unei mistuiri bune este deja
 pretutindenea cunoscutul și plăcutul

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acest balsam preparat cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tă-
 măditore se dovedește ca foarte folositor în contra tuturor greutăților de mistuire
 căreia de stomach, lipsa de apetit, rigăelei, congestiunilor, haemorhoidelor etc. etc.
 In urma eficacității sale a devenit acest balsam acum unu sigură și dovedit
medicamentu de casă populară.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția!

FIȚI ATENȚII!!!

Spre a evita înșelătorii, faceți pe fiecare atenți, că fiecare sticlă cu Dr. Rosa's
 Lebens-Balsam, care singur numai de mine este preparat după receta originală, este
 învelită în hârtia grosă albastră, care poartă în lungul ei inscripția: Dr. Rosa's Le-
 bens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ in
 limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari sunt prevădute cu alăturata
 marcă a fabricii luată sub scutul legalu.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabilu se poate procura numai în
 Depositulu principalu alu producătorulu

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“
 Prag 205—3.

In **Budapesta**: la farmacia I. von Török.
 Tote farmacii din **Brașov**, precum și tote farmacii mai mari din mo-
 narchia Austro-ungară au deposite din acest balsam de viață.

Totă de acolo se poate avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

un medicamentu sigură și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutu
 în contra tuturor inflamațiilor, rănilor și umflăturilor.

Acesta se întrebunțează cu succesu sigură la inflamațiuni. la stagnațiunea lap-
 telui și întărirea țitelor cu ocaziunea întărcării copilului, la abscese, ulcere, pustule
 cu puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la panariții (ulcerațiuni la degete, la întă-
 rituri, umflături, tumorea glandulelor limfatice, lipome etc. — Tote inflamațiunile,
 umflături, întăriri se vindecă în timpul cel mai scurt; la casuri însă, unde s'a
 formatu deja puroiu absorbă buba și o vindecă în timpul cel mai scurt fără dureri.

In cutiōre à 25 și 35 cr.

FIȚI ATENȚI!

De orice alifia de casă universală de Praga se imităză
 foarte desu, faceți pe fiecare atenți, ca singur numai la mine
 se prepară după receta originală. Acesta este numai
 atunci veritabilă, decă cutiōrele din metalu galbinu, în cari
 se pune, sunt înfășurate în hârtia roșă pe care s'afia tipărită în 9 limbi explicați-
 unea cum se se întrebunțeze. împachetate și în cartōne vinete — cari sunt prevă-
 dute cu marca fabricii de mai susu.

Balsamū pentru auđu.

(Gehör-Balsam)

Celū mai probatū și prin multe încercări celū mai temeinicū medicamentū
 pentru vindecarea auđului greu si spre redobândirea auđului perdutū. 1 Flacon 1 fl.
 603,26—5

Turnatoria de feru și fabrica de mașini a lui SCHLICK

SOCIETATE PE ACȚII IN BUDAPESTA.

FABRICA ȘI BIROULU CENTRALU:

VI., Kilső vác-út 1696/99,

BIROULU IN ORASU ȘI DEPOSITULU

VI., Podmaniczky-uteza 14,

Recomandă escelentū construatele

Garnituri de treieratū cu aburu și cu vĕrtejū (Göpel),
 precum și cu mai multe din cele mai mari premii distinsle

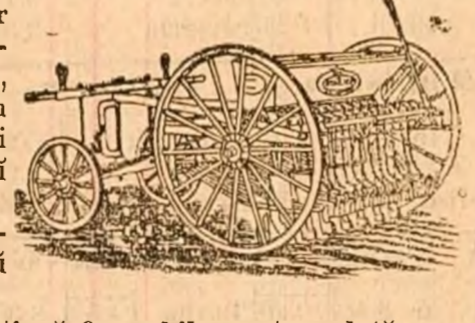
Pluguri patent. ale lui SCHLICK cu 2 și 3 brazde,
Pluguri Rayol patent.,

Pluguri-Rayol, Pluguri originale ale lui
Schlick și pluguri **Vidats** pentru o brazdă,
 unelte pentru lucrarea pământului, grape și
 spărgători de bulgări. 534,24--18

Mașini de semănatū în rānduri „**HALADAS**“, patentate ale lui Schlick.

Mai departe s'afia în depositu mori pen-
 tru curățitul cerealelor (sistem Baker
 și Vidats), mașini pentru prepararea nu-
 trețului, batōze de porumbū (eucuruză),
 mori pentru uruitū, mori de uruiālă cu
 putere de aburu „Hungaria“ patent. lui
 Jokáy, mori de măcinatū și instalațiuni
 pentru mori de oleiu.

Mașini originale americane de sece-
 ratū și legatū snopii, mașini de cositū
 erva, căi ferate pentru câmpū etc.

Prețurile cele mai bune. — Condițiuni favorabile pentru plată.
 Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

ANUNCIU

pentru instrucțiune de dansu.

Subsemnatul aducū la cunoscința on. publicū, că voi
 deschide

ȘCOLA MEA DE DANS

la 15 Augustū n. c.

Durata cursului este de 3 luni. **Honorarū 12 fl.**
 Inscriverile se facū în fie-care și în localul școlei de dansū
Strada Castelului 46.

Dau de mai multă vreme instrucțiune în dansū cu
 succesu bunū și acum ținū în Budapesta în companiā cu
 măestru de baletū dela opera ungară renumitulū institutū
 de dansū. Dau instrucțiune în societatea cea mai înaltă și
 în mai multe școle de fete. Suntū în pozițiune ca se in-
 struezū cu celū mai bunū rezultatū și anume în **metoda**
francesă de dansū.

Cu stimă
Franz Fiedler,
 măestru de dansū.

Viena 1873. Medalia pentru meritu.	Budapesta 1885 Dipl. de onōre.	Esseg 1889. Dipl. de onōre.	N.-Palanka 1887 Med. de anrū.	Dipl. de onōre Londra 1878.
--	-----------------------------------	--------------------------------	----------------------------------	--------------------------------

Iosifū Csik

c. și r. escl. priv.

Prima fabrică de Syrmier Portland-Cement și varū-hydraulic
 in BECSIN.

Biroulū-Centralū și depositulū: **Budapesta, V., Rudolfsquai 8,**
 recomandā onor. d-ni didari și arhitecți, întreprinderilor de construcțiuni,
 proprietarilor, comitetelor rurale și bisericesci, precum și onor. publicū
 doritorū de-a clădi, propriile sale fabricate în

Portland-Cement și varū hydraulicū,

cari se liferēză totdeuna în calitate escelentă. — Prețuri curente și infor-
 mațiuni se trimittū la cerere punctualū.

Parisū 1876 med. de bronz.	Keeskemēt 1872 med. de argint.	Neusatz 1875 med. de aurū	Szeged 1878 med. p. meritū	Triestū 1883 med. de aurū
-------------------------------	-----------------------------------	------------------------------	-------------------------------	------------------------------

ABONAMENTE

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulu abonamentulu este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe unū anū	12 fl. —

Pentru Romānia și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe unū anū	40 fr.

**Abonamente la numerele cu data
 de Duminecă.**

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anū	2 fl. —
Pe șese luni	-1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru Romānia și străinătate:

Pe anū	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se facū mai ușorū și mai repede prin
 mandate poștale.

Domnii, cari se vorū abona din nou, se binevoiescă
 a scrie adresa lămuritū și a arāta și poșta ultimā.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Rugāmū pe domnii abonați ca la reînnoirea prenumerățiunei se binevoiască a scrie pe cuponulū manda-
 tului postalū și numerii de pe fașia sub care au primitū diarulū nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“